

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1103694/2

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מאיר שכטר)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שלום פוריס)

הנדון: מחלוקת רכושית אינה מעכבת את סידור הגט

פסק דין

בפנינו תביעת גירושין של האישה.

הצדדים פרודים למעלה משנתיים.

בית הדין דנן ניסה לא אחת לגשר ולפשר בין עמדות הצדדים, אך ללא הועיל, ומשכך, יש צורך במתן פסק דין בתביעת הגירושין.

ואכן, לאור אי הצלחת ניסיונות הפישור הוציא בית הדין החלטה ביום כ"ו בטבת תשע"ט (3.1.19) בה נאמר:

תגובת התובעת הוקראה.

לאור אי ההסכמה מאת מי מהצדדים לקיום הליך פישור, בית הדין ישקוד על מתן החלטתו בגוף התביעה.

ופסק הדין יובא להלן.

למעשה, למרות היות הצדדים פרודים זה מזה למעלה משנתיים, ושניהם לא רוצים זה את זה, הצדדים מתווכחים בשאלה מי ירכוש את הבית המשותף מהצד השני במחיר השמאות (או בהתמחרות). בית המשפט כבר אמר את דברו בעניין וקבע כי האישה, הגרה בדירה עם הילדים, היא זו שתוכל לרכוש את חלקו של הבעל במחיר הנ"ל. הבעל, שהגיש בקשה בבית המשפט לדיון נוסף אודות החלטת בית המשפט זו ומבקש לרכוש את הדירה מהאישה או קיום התמחרות, מבקש לעכב את מתן הגט עד להכרעת בית המשפט בסוגיה זו.

תיאור החלטות קודמות של בית הדין הקודם

למעשה, בית הדין (בהרכב קודם, שדן בתיק לפנינו), כבר הביע עמדתו באשר לעצם גירושי הצדדים, ובהחלטת בית הדין מיום כ"א באייר תשע"ז (17.5.17) כבר נאמר:

לאחר שמיעת דברי הצדדים ובאי כוחם, נראה בעליל שבמשך שבעה חודשים לא נעשה מאומה למען שלום הבית כרצון הבעל לכאורה, הרי בוודאי שראוי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

להפריד בין נושא הרכוש המשותף לנושא הגט ולסדר את הגט והאישה מוחלטת על הכתובה כפי שהביעה באמצעות בא כוחה.

אשר על כן לאור הנ"ל, לקבוע מועד לסדור גט ולהזמין.

כך שכבר ניתנה הוראה לסידור גט בין הצדדים, וכן ניתנה הוראה מפורשת להפרדת הנושא הרכושי המשותף מסידור הגט. כן נאמר שם שהאישה מותרת על כתובתה.

ואף בהחלטת בית הדין (בהרכב קודם) מיום י"ז בסיון תשע"ז (5.6.17), הובעו הדברים פעם נוספת, ונאמר שם:

לפנינו בקשת בא כוח האישה לקבוע מועד לסידור גט, כפי האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"א באייר תשע"ז (17.5.17).

על מזכירות בית הדין לקבוע מועד לדיון, ועל בא כוח האישה לפתוח תיק לסידור גט.

כך שבית הדין אז שב פעם נוספת על הוראתו לסידור גט בין הצדדים.

ואמנם, בהחלטת בית הדין אחרת (בהרכבו הקודם) מיום ט"ז בכסלו תשע"ח (4.12.17) נאמר:

לאחר שיסתיים נושא הרכוש בבית המשפט או שתהיה בין הצדדים הסכמה להפרדה בין הגט לנושא הרכוש, יודיעו על כך לבית הדין ויקבע מועד לסידור גט.

ברם, לאחר שמיעת עמדת שני הצדדים בפני בית הדין דנן, בית הדין סבור כי הדרך הראויה עתה היא הפרדת הסוגיה הרכושית מסידור הגט בפועל וגירושי הצדדים, וכפי עמדתו הראשונה של בית הדין הקודם.

ונזכיר האמור בהחלטת בית הדין דנן מיום ח' בטבת תשע"ט (16.12.18):

כאמור לעיל, בפתח הדיון בית הדין עדכן את הצדדים בשינוי במושב בית הדין ואיפשר להם להתייחס לסוגיית השינוי בהרכב בית הדין. בית הדין שמע את טענות הצדדים וסיכום ההליכים מבחינתם, שקל את טענות הצדדים בע"פ באשר לשינוי בהרכב בית הדין, ומחליט להמשיך את הדיון מאותה נקודה בה מצוי התיק. זאת אף בהתאם לתקנה עא לתקנות הדיון, לאחר שמיעת עמדת הצדדים בעל פה, ועולה בקנה אחד אף עם האמור בבג"ץ 6334/96 ועם עקרון היסוד של מניעת עיוות הדין.

כך שלאחר העיון בחומר שבתיק, בית דין זה ימשיך מאותה נקודה האמורה מעלה בניהול תיק זה, ואף בלא ההחלטה הראשונה הנ"ל של בית הדין הקודם, סבור כי זו דרך המלך בתיק זה, להפרדת הסוגיה הרכושית מהגירושיין בפועל, וכפי שיובהר להלן.

תיאור טענות הצדדים ההדדיות

ונתאר תחילה את טענות הצדדים מתוך האמור בהחלטת בית הדין דנן מיום ח' בטבת תשע"ט (16.12.18) לאור הדיון שהתקיים בפנינו.

ראשית נתאר את טענות בא כוח הבעל, מתוך האמור בהחלטה הנ"ל:

בית הדין איפשר לבא כוח הנתבע לסכם מה שרוצה בתיק. וכך טוען: האישה תבעה גירושיין, התיק נפתח במעצר הבעל עקב תלונת האישה, והאישה בקשה לבטלה, והבעל שוחרר. הבעל טוען שלא הייתה עילה לחיובו בגט. הם פרודים עד היום למעלה משנתיים. הבעל הבהיר כי למרות שאין עילה, הוא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לא יחזיק את הנישואין בכוח, אך כיון שיש נושא כלכלי, והאישה מחזיקה את כל הרכוש הרב, לכן הוא עומד על כך שבטרם ישנה עמדתו, יוכרע הסכסוך הכלכלי, שמתנהל בבית המשפט. האישה טענה בבית המשפט שהבית היקר שרשום על שם אמו של האיש הוא משותף, ודחו את טענותיה. האישה אוחזת את המקל משני קצותיו, שקל אחד לא עבר לבעל, ובאה לבית הדין וצועקת שהליך נמשך. היא יודעת שהיא לא צודקת, היא הגישה ערעור בחודש יולי 2017, וחזרה בה מהערעור הזה. כן בדיון האחרון בבית משפט, היא ביקשה לבטל את הדיון וחזרה בה מהטענה שהעניין הרכושי בא לידי הכרעה. יש שני סכסוכים רכושיים ממוקדים. יש אקטואר. האישה לא רוצה להגיע להכרעה ויושבת בבית, ונוח לה המצב כך. לא ניתן למי שעושה עוול להרוויח מהתנהלותו. כל שופט יכול להכריע בזה. האישה קיבלה כספים רבים, לא בהכרח דווחו, ולקחה זאת לבני משפחה בחשבונות שונים, היו לה כשבע חשבונות. בסיכומים בבית משפט, בית המשפט אימץ את המשותף בין הצדדים, אך כתב בסוף לכאורה משהו. בית המשפט אימץ משהו שהאיש לא אמר. האיש הסכים שהאישה תקנה את הבית אם היא הקונה הטובה ביותר, והאישה הבינה שהיא הקונה. ויש ויכוח מי הקונה הטוב ביותר. הצענו התמחרות, והאישה נאחזה בניסוח הלקוי של בית המשפט. פניתי לבית המשפט, והוא אמר שאגיש תביעה ויש לעשות יישוב סכסוך. האישה לא משלמת שכירות ונגיש תביעה לדמי שימוש. האישה כבר ויתרה על כתובתה. כשתהיה החלטה חלוטה, הבעל לא יעכב את האישה.

העולה מתוך טענותיו, כי הצדדים פרודים למעלה משנתיים, אף הבעל מסכים עקרונית לגרש, אך הוא דורש בטענתו העיקרית שתחילה תוכרע הסוגיה הרכושית הנדונה בבית משפט. למעשה, בית המשפט כבר אמר את דברו, שלאשה זכות לרכישת הדירה, ואולם, הבעל הוא זה שרוצה לרכוש (במחיר השמאות או בהתמחרות בין הצדדים), ופתח תיק ליישוב סכסוך בבית המשפט כדי לסתור את החלטת בית המשפט הנ"ל. להצהרתו, כשתהיה החלטה חלוטה של בית המשפט, הבעל לא יעכב את האישה.

ונתאר אף את טענות בא כוח האישה, מתוך האמור בהחלטה הנ"ל:

מגיב בא כוח התובעת: האישה מנתה עילות לחיוב בגט. הצדדים נפרדו יותר מאוחר, ההליך הרכושי היה צפוי לארוך זמן. יש לה עילות מתועדות, שימוש באלים מילולית והשפלות ומילולית גנאי. כן הוכחות של קשר בין האיש לאישה אחרת. זה כחודשיים אחרי הפירוד. כן ישנו תיעוד של שיחות בלילה ובבוקר. כן איומים באזני הילדים. כן בית הדין כתב שעילות הבעל מוכיחות שפניהם לגירושין. יש לנו תביעה מבוררת. נבקש לחייב את האיש בגט.

באשר לדירה, מגיב בא כוח האישה: יש פסק דין חלוט על הדירה. הודענו שאנו מתחייבים שלא להגיש ערעור. ההליך חלוט שהסתיים. אף אחד לא הגיש ערעור על ההחלטה על הדירה. בפסק הדין כתוב בבית המשפט כי הדירה תירשם על שם התובעת ויירשם על פי חו"ד שמאית, והאישה רשאית לרכוש את זכויות הבעל בדירה. ובכסף של החנות היא תוכל לממן חלק ממחיר הדירה. הבעל הגיש בקשה של סתירה בפסק הדין בבית המשפט, ובית המשפט כתב שאין סתירה בין הסעיפים. ולא הוגש על כך בר"ע. זו החלטה מיולי. הבעל מנסה לגרור את בית הדין לנושא הרכושי. בית הדין כבר קבע בעבר בהרכב חסר שיהיה דיון בהרכב מלא בתביעת הגירושין. לא נסכים לקנות את הגט במחיר רכושי. מונה אקטואר, הוא קיבל חלק מהחומר, והוא אמר שהוא דוחה את בקשות הבעל כי זה לא תפקידו, וביקש מסמכים על האיזון הרכושי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

העולה מתוך טענות בא כוח האישה, כאשר לפן הרלוונטי שבין הצדדים מבחינת בית הדין ופסק דינו, כי ההליך הרכושי בבית המשפט עלול להימשך זמן רב, יש פסק דין חלוט על הדירה כי האישה רשאית לרכוש את הדירה על פי השמאות, ובכסף של החנות היא תוכל לממן חלק ממחיר הדירה. כן עולה לטענתו כי בית המשפט כבר השיב על טענות הבעל כאשר לפסק הדין, שאין סתירה בין סעיפי החלטה, וטוען שלא תסכים האישה לקנות את הגט במחיר רכושי.

ועוד מתוך האמור שם:

מגיב בא כוח הבעל: פסק הדין לא חלוט. לא הגשתי עליו ערעור כי יש שם טעות של בית המשפט. הוא אימץ בתחילה את הסכמת הצדדים ובית המשפט שלח אותי שוב ליישוב סכסוך.

טוען בא כוח האישה: בית המשפט כתב שאין סתירה בין הסעיפים וכן כתב שיש לנהל הליך אחר.

כך שלטענת בא כוח האישה, בית המשפט כבר אמר את דברו כאשר לטענות הבעל לסתירת החלטת בית המשפט משום סעיפים סותרים, וכתב בית המשפט בהחלטתו לאור טענה זו, שאין סתירה בין הסעיפים, ונראה שבאשר לעובדה זו אין מחלוקת בין הצדדים.

דיון והכרעה

למעשה, אין מחלוקת בעובדות הרלוונטיות הנוגעות לפסק דין זה, כי הצדדים פרודים למעלה משנתיים, שניהם אינם רוצים זה את זה ומורדים זה בזה. הוויכוח ביניהם הוא רק סביב סוגיית הרכוש. הבעל לא מרוצה מפסק דין בית המשפט שנתן לאישה זכות ראשונית לרכישת הדירה המשותפת במחיר השמאות (ואין מחלוקת בין הצדדים כאשר למחיר השמאות, שהרי הבעל עצמו מבקש לרכוש את חלקה של האישה באותו מחיר של השמאות או בהתמחרות), ולכן לא מוכן לגרש את אשתו. אין ספק שאין מדובר פה בניסיון לעשוק את הבעל או את זכויותיו, וכל הוויכוח הוא רק סביב השאלה, למי קיימת הזכות לרכוש את חלקו של השני, ועל פי מחיר השמאות (והבעל רוצה אף התמחרות).

בית הדין סבור כי רכישה במחיר השמאות (וכל שכן כשהאישה גרה בבית עם הילדים), זו החלטה מקובלת וסבירה. בית הדין סבור כי אין בכך כל הצדקה לעכב את מתן הגט. ואין הדבר נוגע אף לשיטת המהרש"ם (חלק ה סימן ס), שבעל המעכב את הגירושין מחמת שאשתו גזלה ממנו רכוש השייך לו, רשאי לנהוג כך, שהרי בנידון דנן לא גזלה ממנו האישה כלום מחמת החלטת בית המשפט, שרק פסק שהיא רשאית לרכוש את חלקו של הבעל בהתאם להערכת השמאי, שהינה החלטה מקובלת וסבירה, והדבר עוד נדון בבית המשפט (כאשר לכך שהאישה רוצה לרכוש את הדירה מהבעל, ידוע האמור בפסקי דין, שבמצב שיש ילדים הנותרים בדירה עם האישה, לא נאמר שהאישה נדחית מפניו בגירושין, וכך נותנת אף הסברא הפשוטה. ואף בלא כך, אין פה כל עושק מאת האישה המצריך לקבל את טענת הבעל לדחיית סידור הגט עד לסיום ההליך הרכושי. ונעיר בהערת אגב, כי לא נוכל להיות בטוחים כי אף לאחר הכרעת בית המשפט בטענות הבעל, הבעל יסכים לגרש טרם תיאור האישה למלא אחר דרישתו הנ"ל לרכישת הדירה על ידו).

כאמור, אין ספק כי כיום שני הצדדים אינם מעוניינים זה בזה. הפירוד ביניהם הוא כבר ארוך מאוד, מעל שנתיים. כיום ניכר שכל מגמתו של הבעל היא להשיג הישגים רכושיים, ולכן דוחה את מתן הגט, כמתואר, וזאת מבלי שרצונו באישה עצמה. הבעל רוצה לבטל את פסק דינו של בית המשפט שאיפשר לאשה לרכוש את חלקו בדירת הצדדים במחיר השמאות, אך לבית הדין ברור מעל לכל ספק כי אין הוא מעוניין באשה עצמה. נראה כי אף ההתכתשות הארוכה בבית המשפט מוכיחה את האמור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין סבור כי את ההליך הרכושי ימשיכו הצדדים לנהל בבית המשפט, אך אין בכך כדי לדחות את הליך הגירושין שבפנינו.

ביחס לבני זוג שאינם מעוניינים זה בזה, דהיינו מורדים זה בזה מחיוביהם אחד כלפי השני, ובכל זאת אחד מהצדדים אינו מוכן להתגרש, כגון במקרה שלפנינו, ידועים דברי רבנו ירוחם (מישרים, חלק ח נתיב כג) שכתב:

וכתב מורי ה"ר אברהם בן אשמעאל כי נראה לו שאשה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לך אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה במורדת להפסידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא, אלא מיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו, לאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מה דיהיב לה מדיליה, דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה.

זהו בעצם המקרה שלפנינו, למרות שהבעל אינו רוצה להמשיך ולחיות עם האישה, בכל זאת אינו מוכן עתה לגרש את האישה. בנסיבות תיק זה, הפירוד בין הצדדים הינו רב יותר מאשר הוקצב בדבריו של רבנו ירוחם שם.

על דינו זה של רבנו ירוחם הסתמכו גם בפסקי דין רבניים (חלק יא עמוד 89-95, בית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו, בפני כב' הדיינים: הרבנים ח"ג צימבליסט, ע' אזולאי, ש' דיכובסקי, בעניין הקשר שבין העברת רכוש להסכם הגירושין) וכתבו:

כשהבעל והאישה שניהם מורדים זה בזה, כופין, או על כל פנים מחייבים, את הבעל לגרשה.

והביאו את דברי רבנו ירוחם הנ"ל, והוסיפו (בעמוד 95):

הואיל וכאמור אף הוא אינו חפץ בשלום בית ואף הוא מורד בה, אם כן מן הדין הוא חייב לגרשה, וכמו שהבאנו מדברי רבנו ירוחם שבכגון זה כופין אותו לגרשה, ואף אם לא נגיע לידי מדה זו של כפייה, מכל מקום יש לחייבו לגרשה, וכל כהאי גוונא כבר פסק הרמ"א (אבה"ע סימן קנד סכ"א בהגה) וז"ל 'ובכל מקום דאיכא פלוגתא אם כופין או לא, אע"ג דאין כופין לגרש מ"מ כופין אותו ליתן כתובה מיד'.

הרי שאף אם נאמר שאין לכוף במורדים זה בזה, על כל פנים נוכל לחייבם בגט.

האם חיוב גט בהנ"ל תלוי בשאלה מי הוא זה שגרם לגירושין?

ובכן, בעניין זה, ראה מה שכתב בספר עטרת דבורה (לג"ר אוריאל לביא שליט"א, אב"ד ירושלים), כרך א עמוד 329, כי ביחס לדינו של רבנו ירוחם אין הבדל מי האשם בפירוד, ואף אם הצד השני הוא האשם, יש מקום לחייב בגט את הצד הראשון, שאף הוא מורד כיום. וכך כתב:

האישה אינה זכאית לעכב סידור הגט בנסיבות אלו, כשהעמדה הברורה של שני בני הזוג היא שאין כל אופציה לשלום בית. אין מקום לטענה שאין לחייב את האישה בגט מאחר שהמצב הנוכחי אירע בעטיו של הבעל וכו'. ככל שהדבר נוגע לחיוב הגירושין, טענה זו אינה מתקבלת, מאחר ולמעשה כעת שני בני הזוג בפירוד ממושך ואינם רוצים זה בזה, וזו עילה מספקת לפסיקת חיוב הגירושין על בן הזוג המעכב את הגירושין, גם בלא להגדירו כמורד.

אף בנסיבות דידן, יהיה נכון לומר שאף הבעל כבר אינו מעוניין באשתו ומגמתו היא לסיים ההליך הרכושי לשביעות רצונו, ובית הדין לא ייתן ידו לעיגון האישה לחינם, כאמור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ועיין גם במאמרו של הג"ר נחום פרוכר שליט"א (פורסם בקובץ "כנס הדיינים תשס"ח", עמוד 114), שם עסק בדינו של רבנו ירוחם ובחיוב גט לבני זוג המורדים ומעגנים זה את זה. לדבריו, טענת עיגון הינה עילה מספקת לחיוב בגט, אף אם הצד המעגן אינו אשם בהפרת שלום הבית. וכך כתב:

כפי שכתבנו לעניין חיוב גט לפי דינא דרבננו ירוחם, אין הבדל מי הראשון שהתחיל לטעון שרצונו להתגרש, וכמו כן אין הבדל בסיבת מי המצב שכיום אין צד רוצה את משנהו, והעיקר תלוי אם כיום יש עיגון או לא, דהיינו אם המצב שבפנינו הוא שהבעל לא מעוניין באישה כלל אף אם האישה תרצה לחזור אליו, או לחילופין, כיום המצב הוא שאין האישה מעוניינת בבעל אף אם הבעל ירצה לחזור אליה, זהו מצב שכיום שני הצדדים מעוגנים, ולכן יש לחייב בגט כל צד המעכב את הגירושין, ללא קשר מי גרם למצב הקיים, היות ואין זכות לכל צד לעגן את משנהו.

בנוסף, ידוע דינו של הגר"ח פלאג"ח באשר למצב בו אין סיכוי לשלום בית והצדדים כבר פרודים לפחות י"ח חודש במצב זה, שעל בית הדין מוטלת החובה לעשות כל מאמץ כדי להפריד בין הצדדים, וכך נהג אף בתיק זה.

באשר לכתובה, כבר טען בא כוח הבעל כי האישה ויתרה על כתובתה, ואף נאמר כך מפורשות בהחלטת בית הדין הקודם, וכפי המצוטט מעלה, ובית הדין רושם לפניו קביעה זו.

לאור כל האמור, בית הדין קובע כי הבעל חייב לגרש את אשתו.

בתיק זה התקיים רק דיון אחד, בו נשמעה עמדת שני הצדדים, ואין הכחשה בעובדות הרלוונטיות למתן פסק דין זה, וכפי המתואר לעיל, הלכך סבור בית הדין שאין צורך בדיון הוכחות טרם מתן פסק דין זה (כשהעובדות הרלוונטיות עליהן נסמך פסק הדין אינן במחלוקת) או במתן הוראה להגשת סיכומים טרם מתן פסק דין זה (שהרי אין מה לסכם דיון אחד שהתקיים, והעובדות הרלוונטיות לא במחלוקת), וכך אנו נוהגים.

מסקנה

א. הבעל חייב לגרש את אשתו.

ב. יש לקבוע מועד נוסף לסידור הגט בהקדם, ולהזמין את הצדדים כמקובל.

ג. במידה והבעל יסרב לגרש במועד הראשון שייקבע, האישה תהיה רשאית לפתוח תיק להטלת צווי הגבלה כנגד הבעל בהתאם לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) התשנ"ה - 1995.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ט בטבת התשע"ט (06/01/2019).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה